

ČISTÁ
ENERGIE
ZÍTRKA

MĚSÍČNÍ BULLETIN

2022

Energetika > EU 12

Z obsahu:

- Mechanismus korekce trhu
- Urychlení zavádění OZE
- Summit Evropské unie

ENERGETICKÁ
POLITIKA EUENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚEVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTIPRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY V EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE V BRUSELU

FAQ

VÁŽENÍ ČTENÁŘI,

I když je už za pár dní Štědrý den a většina z nás v současné době finišuje s nákupy vánočních dárků a přípravou štedrovečerní večeře, evropské dění se zatím nenese v poklidném předvánočním duchu. Jen pár dní před Vánoci se v rámci Rady EU sešli ministři pro energetiku, aby dokončili práci na nařízení, kterým se zavádí mechanismus korekce trhu. Ministři se shodli, že tento mechanismus se automaticky aktivuje, pokud smluvní cena plynu pro měsíční kontrakt přesáhne po dobu 3 pracovních dnů 180 euro/MWh a zároveň za stejné období je o 35 eur vyšší než referenční cena LNG. Dohodli také podmínky pro automatickou deaktivaci a možnost pozastavení cenového stropu (suspension mechanism). Pokud by došlo k narušení trhu a byla by ohrožena bezpečnost dodávek či finanční stabilita bloku, Komise prováděcím rozhodnutím mechanismus korekce trhu pozastaví. Nařízení je dočasné a má platit jeden rok. Rada ministrů také přijala další dvě nařízení, které Komise předložila na základě článku 122 SFEU k rychlému projednání bez zapojení Evropského parlamentu do legislativního procesu, tj. nařízení o posílení solidarity prostřednictvím lepší koordinace nákupu plynu a nařízení o urychlení zavádění obnovitelných zdrojů energie. V době, kdy teploty v mnoha evropských zemích jsou hluboko pod nulou, začínají panovat obavy ohledně výrazného úbytku plynu v zásobnících. Z toho důvodu pokračovaly diskuse, jak co nejrychleji ukončit závislost na ruském plynu. Rada i Evropský parlament přijaly své pozice k návrhu směrnice o urychlení zavádění obnovitelných zdrojů energie, který Komise předložila v rámci balíčku REPowerEU. Tyto postoje nyní mohou být zahrnuty do probíhajících meziinstitucionálních jednání o revizi směrnice o podpoře obnovitelných zdrojů energie (REDIII). Posunula se také jednání k Balíčku Fit for 55. Rada a Evropský parlament v rámci dialogu uzavřely prozatímní dohodu o revizi systému obchodování s emisními povolenkami (EU ETS), zřízení Sociálního klimatického fondu a mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích (CBAM). Dne 15. prosince se naposledy pod českým předsednictvím konal summit EU, kde se sešli prezidenti a premiéři všech členských států. Na programu jednání byla témata související s probíhající válkou na Ukrajině a jejími dopady na hospodářství a energetiku. Značná pozornost byla věnována přípravě na příští topnou sezónu (2023 až 2024) a nutnosti koordinace. V reakci na pokračující ruskou invazi na Ukrajinu se členské státy EU dohodly na zavedení devátého sankčního balíčku proti Rusku.

Příjemné prožití vánočních svátků přeje

Zuzana Krejčířiková

ČEZ, a. s. Public Affairs,
Duhová 2/1444, Praha, 140 53
publicaffairs@cez.cz

Zuzana Krejčířiková, ředitelka útvaru Public Affairs |
Eva Boudová | Lucie Horová | Michal Jedlička |
Daniel Měšic | Tomáš Pírk | Karolína Ryšavá |
David Števík |

Bulletin je šířen pouze v elektronické podobě a
bezplatně.

Texty a informace obsažené v tomto bulletinu jsou považovány za zdroj informací v rámci Skupiny ČEZ a širší veřejnosti. Rozmnožování těchto informací a textů je povoleno za podmínky, že je uveden jejich zdroj. Informace a texty vychází z údajů dostupných v době vydání tohoto bulletinu. Public affairs neručí za správnost a úplnost informací. | Obrázky použité v tomto bulletinu pochází z audiovizuální knihovny Evropské komise, Evropské rady, Evropského parlamentu a serverů Pixabay.com, Pexels.com a Freeimages.com.

**ENERGETICKÁ
POLITIKA EU**

**ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ****EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTI****PRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY V EU****O ČEM SE MLUVÍ****UDÁLO SE V BRUSELU****FAQ**

**MECHANISMUS
KOREKCE TRHU**

**URYCHLENÍ ZAVÁDĚNÍ
OZE**

MECHANISMUS KOREKCE TRHU

Dne 19. prosince se ministři energetiky po několika týdnech vyjednávání dohodli na parametrech mechanismu korekce trhu na ochranu podniků a domácností před nadměrnými výkyvy cen plynu. Cílem nařízení je omezit extrémní výkyvy cen plynu v EU, které neodrážejí ceny na světovém trhu.

Členské země EU se dohodly, že mechanismus korekce trhu se automaticky aktivuje v případě, že cena plynu pro měsíční kontrakty ve virtuálním uzlu Title Transfer Facility (TTF) přesáhne 180 eur/MWh po dobu tří pracovních dnů a zároveň za stejné období bude o 35 eur vyšší než referenční cena LNG. Po aktivaci cenového stropu se nabídky, které budou nejméně o 35 euro vyšší než referenční cena LNG na globálních trzích, neuskuteční. Tento tzv. dynamický nabídkový limit (dynamic bidding limit) stanoví Agentura pro spolupráci energetických regulačních orgánů (ACER).

V případě, že dynamický nabídkový limit bude za tři po sobě jdoucí pracovní dny nižší než 180 eur/MWh, dojde k jeho automatické deaktivaci. Mechanismus bude deaktivován také v případě,

že Evropská komise (v souladu s nařízením o bezpečnosti dodávek zemního plynu) vyhlásí regionální nebo unijní stav nouze, zejména v situaci, kdy dodávky plynu nestačí pokrýt poptávku.

Mechanismus se bude vztahovat na derivátové kontrakty na měsíc dopředu, na tři měsíce dopředu a na rok dopředu. Jedná se o dobu, během ní lze kontrakt nakoupit za určitou cenu před vypršením jeho platnosti. Strop se nebude vztahovat na mimoburzovní (OTC) obchody, burzy na den dopředu a vnitrodenní burzy.

Cesta k nalezení kompromisního řešení nebyla jednoduchá. Na jedné straně široká aliance zemí EU usilovala o co nejnižší strop, na druhé straně Německo, Nizozemsko a Rakousko byly zcela proti jeho zavedení s argumentem, že ve svém důsledku povede k nedostatku dodávek plynu a k podkopání finanční stability bloku. Pro podchycení těchto rizik zavedla Rada tzv. mechanismus pozastavení (suspension mechanism). Komise, ESMA (Evropský orgán pro cenné papíry a trhy) a ACER budou fungování mechanismu korekce trhu soustavně přezkoumávat a pokud by takové riziko hrozilo, Komise cenový strop pozastaví.

Nařízení je dočasné a platit bude po dobu jednoho roku. Nyní bude formálně přijato Radou a zveřejněno v Úředním věstníku. V platnost vstoupí 15. února příštího roku.

ENERGETICKÁ
POLITIKA EU

ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ

EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTI

PRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY V EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE V BRUSELU

FAQ

MECHANISMUS
KOREKCE TRHU

URYCHLENÍ ZAVÁDĚNÍ
OZE

URYCHLENÍ ZAVÁDĚNÍ OZE

Evropský parlament podpořil rychlejší proces povolování pro obnovitelné zdroje energie. Na plenárním zasedání ve Štrasburku dne 14. prosince europoslanci přijali zprávu k návrhu směrnice, kterou se mění směrnice o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů (REDIV). Rada svůj obecný přístup k této změně směrnice navržené v rámci balíčku REPowerEU přijala následně dne 19. prosince.

Balíček REPowerEU je motivován úsilím o ukončení závislosti EU na ruských fosilních palivech. Legislativní návrh REDIV obsahuje kromě navýšení klimaticko-energetických cílů nad rámec návrhu balíčku Fit for 55 celou řadu opatření, které mají za cíl urychlit zavádění obnovitelných zdrojů energie. Patří mezi ně povinnost členských států přijmout plán určující „vhodné oblasti pro obnovitelné zdroje energie“, tzv. *go-to zóny*, v nichž se uplatní zjednodušené a zkrácené povolovací postupy.

Na rozdíl od návrhu Komise začleňuje pozice Evropského parlamentu do definice *go-to zóny*

i spalovací zařízení na biomasu. Zároveň europoslanci požadují, aby doba potřebná ke schválení nových elektráren využívajících obnovitelné zdroje energie v *go-to zónách* nepřekročila 9 měsíců (Komise navrhla 12 měsíců). Mimo tyto zóny by podle europoslanců měl být povolovací proces omezen na 18 měsíců (Komise navrhla 24 měsíců).

Evropský parlament také začlenil některá ustanovení z *nouzového nařízení* pro urychlení zavádění obnovitelných zdrojů energie, který Komise předložila v listopadu podle článku 122 SFEU.

Europoslanci přijali zprávu k návrhu směrnice REDIV poměrem hlasů 407 pro, 34 proti, přičemž 181 se jich hlasování zdrželo.

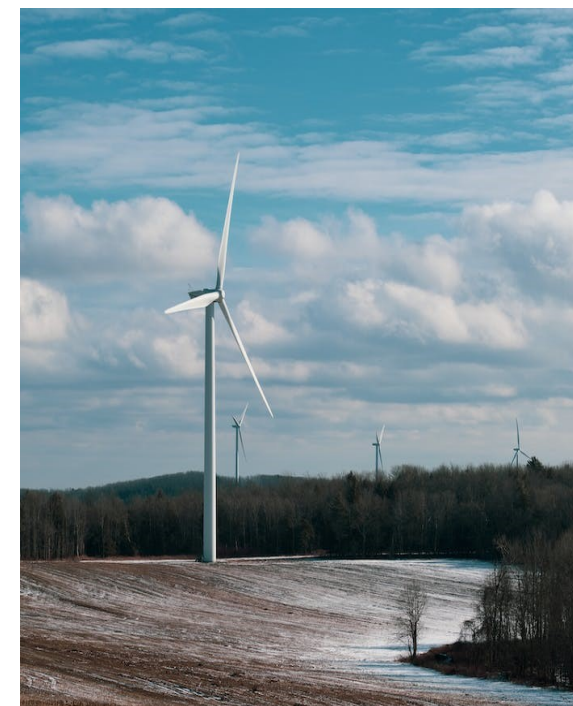
Členské země EU se na společném postojí k REDIV *dohodly* na Radě pro energetiku dne 19. prosince. V obecném přístupu podpořily urychlené postupy pro zavádění obnovitelných zdrojů energie.

Co se týká cíle pro podíl obnovitelných zdrojů na celkové skladbě EU do roku 2030, setrvala Rada na 40 %, což je pozice přijatá Radou v červnu letošního roku během svého jednání o návrhu revize směrnice o podpoře využívání obnovitelných zdrojů (REDIII) předloženého v rámci balíčku Fit for 55. Na rozdíl od Evropského parlamentu tak Rada nepodpořila

návrh Komise (předložený v rámci REPowerEU) zvýšit tento cíl alespoň na 45 %.

Rada a Evropský parlament nyní mohou své pozice k návrhu REPowerEU zahrnout do probíhajících jednání o REDIII. Podle dostupných informací by tak triology k REDIII a REDIV měly být spojeny, což by zjednodušilo a urychlilo proces vyjednávání.

Více o balíčku REPowerEU v bulletinu Energetika v EU [zde](#).

ENERGETICKÁ
POLITIKA EU

ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ

EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTI

PRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY V EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE V BRUSELU

FAQ

DVOUÚROVŇOVÝ
SYSTÉM CEN ENERGIE

DVOUÚROVŇOVÝ SYSTÉM CEN ENERGIE

Hlavním tématem jednání Euroskupiny, která se sešla dne 5. prosince v Bruselu, byla celková rozpočtová situace a vyhlídky v eurozóně, včetně hospodářské a fiskální situace členských států eurozóny. V rámci inkluzivního formátu si pak ministři financí všech členských zemí EU vyměnili názory na politickou reakci na vysoké ceny energií a inflační tlaky. V této souvislosti diskutovali návrh Komise na dvouúrovňový systém cen pro energii.

Euroskupina obvykle zasedá jednou měsíčně v předvečer zasedání Rady pro hospodářské a finanční záležitosti (Ecofin). V rámci inkluzivního formátu se jednání účastní ministři hospodářství a financí ze všech členských států EU.

V roce 2022 díky rychlým ekonomickým opatřením na národní i evropské úrovni procházela ekonomika eurozóny postpandemickým oživením. Nicméně pod

tlakem vysokých cen energie a nižší kupní síle nyní ekonomická aktivita domácností zpomaluje.

Ministři financí eurozóny očekávají, že pokud budou stávající opatření na podporu energetiky prodloužena do roku 2023 (či uzákoněna dodatečná opatření), bude fiskální politika eurozóny expanzivní. Shodli se, že fiskální politika stimulace agregátní poptávky v roce 2023 není opodstatněná.

V závěrečném prohlášení Euroskupiny ministři uvádí, že místo opatření se širokým záběrem zaměřených na ceny energií, by do budoucna opatření měla být cílenější, zaměřená na příjmy, lépe koordinovaná a zároveň finančně dostupná. Účinná opatření by měla podpořit snižování energetické závislosti na Rusku a urychlit dekarbonizaci, což vyžaduje zachování

cenového signálu ke snížení spotřeby energie a pobídky pro investice do energetické účinnosti, infrastruktury či inovativních technologií. Euroskupina zároveň podpořila hodnocení Komise, že v závislosti na snižování tlaku cen energií by všechny členské státy EU měly podpůrná opatření postupně stahovat.

V rámci inkluzivního formátu jednání se pak ministři financí všech členských zemí EU shodli, že v příštím roce by opatření měla být důsledně zacílená na zranitelné domácnosti a životaschopné společnosti, které jsou pod dočasným tlakem. V této souvislosti ministři diskutovali návrh Komise na dvouúrovňový systém cen energie, v jehož rámci by firmy a domácnosti dostávaly základní balíček energetických služeb za dotovanou cenu a za spotřebu energie, která tento základ převyší, by platily tržní ceny.

ENERGETICKÁ
POLITIKA EU

ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ

EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTI

PRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY V EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE V BRUSELU

FAQ

NAŘÍZENÍ O OBALECH

DEVÁTÝ BALÍČEK
SANKCÍ

NAŘÍZENÍ O OBALECH

Evropská komise dne 30. listopadu předložila návrh nařízení o obalech a obalových odpadech, kterým mění dosavadní předpisy EU v této oblasti. Nová pravidla by měla zajistit, aby obaly nebyly do budoucna rostoucím zdrojem odpadu. Cílem je předcházet vzniku obalů a podpořit jejich recyklaci.

Předložený návrh je jedním z klíčových dokumentů akčního plánu pro oběhové hospodářství v rámci **Zelené dohody**.

Při výrobě obalů se z velké části využívají primární materiály (materiál, který neprošel zpracovatelským procesem). V EU je k balení určeno 40 % z používaných plastů a 50 % z používaného papíru. Objem obalů přitom každý rok roste. Nově navržená pravidla mají tento trend zastavit.

Základem navrhovaných pravidel pro používání obalů je předcházení jejich vzniku. Každý členský stát by měl do roku 2040 snížit odpad z obalů o 15 % (na obyvatele) oproti roku 2018.

Řada navrhovaných opatření je zaměřena na to, aby byly obaly do roku 2030 plně recyklovatelné. Komise navrhuje celounijní cíle

pro společnosti s ambicí zajistit opětovné použití či opětovné plnění obalů. Tento návrh je určen zejména pro potravinářství či obchodníky s elektronikou. Obaly by měly být opatřeny piktogramem (jednotným v celé EU), který by přinesl jasnou informaci, z čeho je obal vyroben a jak by měl být tříděn. Kontejnery na sběr budou opatřeny stejnými piktogramy.

V souvislosti s plastovými obaly Komise navrhuje tři klíčová opatření: podporu víceúčelových obalů; zákaz určitých druhů obalových odpadů, z nichž většina jsou plasty na jedno použití, např. miniaturní obaly či skupinové obaly; a zahrnutí recyklovaných plastů do nových plastových obalů, což umožní přeměnit plastový odpad ve zdroj a omezit využívání primárních přírodních zdrojů.

Návrh nyní bude projednán Evropským parlamentem a Radou v rámci řádného legislativního postupu.

ENERGETICKÁ
POLITIKA EU

ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ

EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTI

PRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY V EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE V BRUSELU

FAQ

NAŘÍZENÍ O OBALECH

DEVÁTÝ BALÍČEK
SANKCÍ

DEVÁTÝ BALÍČEK SANKCÍ

Členské státy EU se na devátém balíčku sankcí uvalených na Rusko dohodly dne 15. prosince. V reakci na pokračující útočnou válku proti Ukrajině návrh tohoto balíčku představila Evropská komise o týden dříve. Dohodnutá opatření mají zasáhnout schopnost Ruska pokračovat v agresi.

Devátý balíček zahrnuje zákaz nových investic do ruského odvětví energetiky. Konkrétně budou zakázány nové investice do ruského odvětví těžby s výjimkou těžebních činností a dobývání surovin zahrnujících určité kritické suroviny. Omezen bude také vývoz zboží a technologií dvojího užití a zboží a technologií, které mohou přispět k technologickému posílení ruského odvětví obrany a bezpečnosti. Nebude tak možné volně obchodovat s klíčovými chemickými látkami, elektronikou či složkami informačních technologií, které by mohly být využity pro účely války.

Zákaz vývozu je rozšířen také na zboží a technologie související s leteckým průmyslem, přičemž zahrnuje letecké motory a jejich části. Bude tak platit zákaz vývozu motorů dronů do

Ruska a jakékoliv třetí země, která by mohla do Ruska drony dodávat.

Evropská unie dále zmrazí majetek dalších dvou ruských bank a doplní ruskou Banku pro regionální rozvoj na seznam ruských státem vlastněných nebo ovládaných subjektů, na něž se vztahuje úplný zákaz transakcí.

Do budoucna je dále zakázáno poskytovat Rusku služby v oblasti reklamy, průzkumu trhu a veřejného mínění, testování výrobků a služby technické kontroly v EU.

Kromě hospodářských sankcí zahrnuje devátý balíček také individuální opatření. Jeho součástí je zákaz vstupu na celé území Evropské unie pro celou řadu ruských občanů a také zmrazení jejich aktiv na území EU. Jedná se o osoby, které mají přímý vliv na ruskou agresi na Ukrajině – členy ruských ozbrojených sil, politiky, soudce Ústavního soudu či mediální propagandisty. Sankční opatření se týkají rovněž mediálních subjektů.

S cílem zamezit obcházení nebo porušování sankcí a zajistit podobnou míru vymáhání sankcí v celé EU přijala v listopadu Rada EU rozhodnutí o zařazení porušování sankcí na seznam unijních trestných činů, který je uveden ve Smlouvě o fungování Evropské unie (SFEU). Tento krok představuje první ze dvou kroků. Evropská komise následně předloží návrh směrnice obsahující minimální pravidla pro definici trestných činů a sankcí za porušení omezujících opatření EU.

ENERGETICKÁ
POLITIKA EU

ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ

EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTI

PRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY V EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE V BRUSELU

FAQ

BALÍČEK FIT FOR 55

TRESTNĚPRÁVNÍ
OCHRANA ŽIVOTNÍHO
PROSTŘEDÍ

BALÍČEK FIT FOR 55

Radě a Evropskému parlamentu se v rámci dialogu podařilo završit jednání o důležitých legislativních návrzích balíčku Fit for 55. Konkrétně dne 18. prosince vyjednávači uzavřeli prozatímní dohodu ohledně revize systému obchodování s emisními povolenkami (EU ETS) a zřízení Sociálního klimatického fondu.

Zástupci evropských institucí se dohodli, že sektory, na něž se vztahuje EU ETS, sníží do roku 2030 emise o 62 % ve srovnání s úrovními z roku 2005. Lineární redukční faktor, tj. roční snížení nových povolenek, je pro období 2024 až 2027 stanoven na 4,3 % a pro období 2028 až 2030 na 4,4 %. Dodatečné (přechodné) bezplatné povolenky lze za určitých podmínek udělit sektoru dálkového vytápění v některých členských státech. Spoluzákonodárci se zároveň shodli, že všechny příjmy trhu s uhlíkem budou vynaloženy na opatření v oblasti klimatu.

Co se týká Modernizačního fondu, jeho objem se navýší prostřednictvím dražby dalších 2,5 % z celkového množství povolenek, z čehož 90 % musí být požit na podporu prioritních investic.

Současní příjemci fondu přechodně získají možnost za určitých podmínek pokračovat v časově omezeném financování v oblasti zemního plynu.

Rada a Evropský parlament se zároveň dohodly na vytvoření nového samostatného systému EU ETS2 pro budovy a silniční dopravu. S jeho zahájením se počítá v roce 2027 a týkat se bude distributorů, kteří dodávají paliva pro silniční dopravu, budovy a některá další odvětví. V případě, že ceny uhlíku za tunu překročí 90 eur, bude zahájení ETS2 o rok odloženo. Pokud cena povolenek v rámci systému ETS2 přesáhne 45 eur, dojde k uvolnění dalších povolenek.

Zranitelné domácnosti a malé podniky, které mohou být ohroženy zavedením emisních povolenek v oblasti budov a silniční dopravy, budou mít možnost získat podporu prostřednictvím Sociálního klimatického fondu. Na jeho zřízení (v období let 2026 až 2032) se použije část výnosů z dražby povolenek systému ETS2. Členské státy předloží Komisi plány na relevantní investice a opatření v rámci tohoto fondu, přičemž se budou podílet 25 % na spolufinancování.

Dohoda zároveň zahrnuje zbývající opatření související s mechanismem uhlíkového vyrovnání na hranicích (CBAM). Předběžnou a podmíněnou dohodu o nařízení, kterým se zavádí mechanismus CBAM, uzavřely evropské

instituce o týden dříve, dne 13. prosince. Bezplatné povolenky v odvětvích, na která se mechanismus CBAM vztahuje, budou postupně ukončeny mezi lety 2026 až 2034. Během tohoto období se CBAM bude vztahovat pouze na emise, které systém EU ETS nepokrývá. Zjednodušený mechanismus CBAM v režimu podávání zpráv by měl začít fungovat od října 2023.

Více o balíčku Fit for 55 se dočtete v bulletinu Energetika v EU [zde](#).

ENERGETICKÁ
POLITIKA EU

ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ

EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTI

PRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY V EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE V BRUSELU

FAQ

BALÍČEK FIT FOR 55

TRESTNĚPRÁVNÍ
OCHRANA ŽIVOTNÍHO
PROSTŘEDÍ

TRESTNĚPRÁVNÍ OCHRANA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Rada pro spravedlnost a vnitřní záležitosti se dne 9. prosince dohodla na své pozici (obecný přístup) k návrhu směrnice o trestněprávní ochraně životního prostředí.

Evropská komise předložila **návrh nové směrnice** se záměrem zefektivnit ochranu životního prostředí v prosinci loňského roku. Návrh upřesňuje definici trestné činnosti v oblasti životního prostředí, doplňuje nové druhy trestných činů, stanoví minimální úroveň sankcí, a to nově i pro právnické osoby, a posiluje efektivitu přeshraniční spolupráce při vymáhání práva.

Obecný přístup Rady upravuje sankce pro pachatele trestných činů v oblasti životního prostředí. V případě nejzávažnějších trestných činů stanoví pro právnické osoby maximální pokutu ve výši 5 % celkového obrátu nebo alternativně částku odpovídající 40 milionům eur. Za jiné trestné činy je pak maximální pokuta stanovena na 3 % celkového obrátu nebo ve výši 24 milionů eur.

Jiná opatření zahrnují možnost uložit pachateli povinnost obnovit stav životního prostředí,

nahradit náklady spojené se škodou či mu zakázat přístup k veřejnému financování, odejmout povolení a oprávnění.

Rada tak získala mandát pro meziinstitucionální jednání v rámci trialogu. Evropský parlament svoji pozici teprve **připravuje**. Zpravodaj

Antonius Manders (EPP, Nizozemsko) ve Výboru pro právní záležitosti (JURI) prosazuje přísnější postihy pro přestupky v oblasti životního prostředí a zvýšenou harmonizaci trestů v rámci EU. Očekává se, že v rámci plenárního zasedání budou europoslanci o zprávě hlasovat v březnu příštího roku.

ENERGETICKÁ
POLITIKA EUENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚEVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTIPRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY V EU**O ČEM SE MLUVÍ**

UDÁLO SE V BRUSELU

FAQ

SUMMIT EVROPSKÉ
UNIE

SUMMIT EVROPSKÉ UNIE

Prezidenti a premiéři členských zemí EU se sešli na zasedání Evropské rady dne 15. prosince, naposledy pod českým předsednictvím. Na programu jednání byla témata reflektující probíhající válku na Ukrajině a její dopady na hospodářství a energetiku EU. Zástupci členských zemí přijali rozhodnutí o devátém sankčním balíčku, vedli strategickou diskusi o transatlantických vztazích, a to zejména s ohledem na možnou podporu konkurenceschopnosti evropských společností, pozornost věnovali bezpečnosti a obraně EU a v neposlední řadě vyzvali k rychlému dokončení práce na legislativním procesu v oblasti energetiky.

Nejvyšší představitelé zemí EU ve svých **závěrech** z Evropské rady vyzvali ministry energetiky, aby „dokončili práci“ na zavedení mechanismu korekce trhu, a zároveň uzavřeli další dvě nařízení, na kterých panuje shoda, tj. nařízení o posílení solidarity a nařízení o urychlení zavádění obnovitelných zdrojů

energie. Rada ministrů následně na jednání dne 19. prosince skutečně **dosáhla dohody** ohledně těchto legislativních návrhů předložených Komisí na základě článku 122 SFEU.

Evropská rada věnovala značnou pozornost přípravě EU na příští topnou sezónu 2023/24, přičemž zdůraznila nezbytnost koordinace. V této souvislosti vyzvala k rychlému zahájení agregace poptávky po plynu a spuštění mechanismu společného nákupu prostřednictvím energetické platformy EU, účinnému plnění zásobníků, snižování poptávky a včasné přípravě pohotovostních plánů na příští zimu.

Zástupci členských států také diskutovali strukturální reformu trhu s elektřinou (market design). Předpokládají, že Komise návrh, vč. posouzení dopadu, předloží na začátku roku 2023.

Důležitým bodem programu summitu byl vztah mezi Evropskou unií a Spojenými státy. Konkrétně se rozpoutala debata o americkém zákonu na snižování inflace (IRA), který podporuje značné investice do zelených technologií s cílem zajistit USA pozici světového lídra v domácí výrobě čisté energie. Nejvyšší představitelé EU diskutovali dopad vysokých cen energie na evropský průmysl a možná rizika, kterými zákon IRA může znevýhodnit evropské společnosti a oslabit jejich konkurenceschopnost.

V této souvislosti předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová v předvečer Evropské rady **představila** plány na posílení konkurenceschopnosti EU, a to zejména nasměrováním finančních prostředků do čistých technologií evropského průmyslu a uvolněním pravidel státní podpory pro projekty dekarbonizace. V lednu Komise předloží návrh nového rámce, který by měl zjednodušit pravidla státní podpory a zajistit tak investiční pomoc a daňové úlevy v relevantních odvětvích.

Uvedla také, že v souvislosti s potřebou investic do společné průmyslové politiky, resp. na podporu výzkumu, inovací a strategických projektů na úrovni EU, předloží Komise v létě 2023 (v souvislosti s revizí současného víceletého finančního rámce) návrh na Evropský fond suverenity.

Zároveň předsedkyně zdůraznila význam společné diskuse EU – USA a jako možné řešení strategické zranitelnosti navrhla vytvoření *surovinového klubu* společně s USA a dalšími partnery s cílem čelit monopolu Číny a zajistit transparentní a spravedlivé podmínky v této oblasti.

ENERGETICKÁ
POLITIKA EUENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚEVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTIPRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY V EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE V BRUSELU

FAQ

MALÉ MODULÁRNÍ
REAKTORY

MALÉ MODULÁRNÍ REAKTORY

Na přelomu listopadu a prosince se v Bruselu uskutečnilo hned několik akcí, které dokazují, že téma malých modulárních reaktorů (SMR) se dostává do centra pozornosti. První z nich se konala ve středu 30. listopadu v Evropském parlamentu pod záštitou francouzského liberálního europoslance Christopa Grudlera.

Na úvod semináře vystoupil náměstek generální ředitelky pro energetiku Evropské komise Massimo Garribba, který zdůraznil, že ačkoliv jádro hraje důležitou roli v dekarbonizaci, jedná se pro mnohé státy o stále kontroverzní technologii. Situace se podle něj ale z pohledu jaderné energetiky zlepšuje. Velkou roli v tomto obratu hrají SMR, které mají potenciál nejen ve výrobě nízkouhlíkové elektřiny a tepla, ale i ve výrobě nízkouhlíkového vodíku. Garribba ale zároveň zdůraznil, že pokud chceme, aby SMR hrály roli, musíme rychle umožnit jejich růst a užití a musíme k nim přistupovat jako k doplňku – nikoliv konkurenci – tradičních velkých zdrojů.

Druhým vystupujícím byl ve formě zdravice náměstek ministra průmyslu a obchodu Tomáš Ehler, který připomněl, že současné předsednické trio je projaderné, což se projevuje i v obratu evropského diskurzu ve prospěch jaderné energetiky. Podobně jako Garribba, i náměstek Ehler zdůraznil, že jádro má kromě tradičních energetických využití potenciál i pro výrobu vodíku. Jeho největší přidanou hodnotou ovšem je zajištění bezpečnosti a spolehlivosti dodávek elektřiny. Podle Ehlera je však největší současnou překážkou rozvoje SMR licencování – což je oblast, kde by členské státy uvítaly větší podporu ze strany Evropské komise.

Potřeba urychlení licencování, společně se stabilitou a předvídatelností legislativního prostředí byly nosnými motivy během následujícího panelu a diskuse, kterého se zúčastnili zástupci SMR průmyslu, potenciálních operátorů a členů Evropského parlamentu.

Další zajímavou akcí na téma SMR byl společný seminář pořádaný v rámci projektů ELSMOR a TANDEM, který se konal ve dnech 6.-7. prosince. Cílem akce bylo zprostředkovat výsledky výzkumu provedeného v rámci projektu ELSMOR a předat pochodeň projektu TANDEM. Akce rovněž posloužila jako platforma pro prezentaci přehledu o stavu vývoje malých modulárních reaktorů v Evropě.

Evropskou komisi na konferenci zastoupil Roger Garbil z generálního ředitelství Evropské komise pro výzkum a inovace. Podle něj EU potřebuje nízkouhlíkovou a stabilní energii a jaderná energetika začíná být opět doceňovaná. To můžeme vidět například na výsledku evropské taxonomie udržitelných financí či na aktivitách EK k podpoře SMR. Rozvoji jádra a SMR samozřejmě nahrává i geopolitická situace. Podobně jako mluvčí v rámci výše uvedené konference v Evropském parlamentu, i Garbil zdůraznil potenciál SMR nejen pro výrobu elektřiny, ale i tepla a vodíku, přičemž podle něj by právě vodík a jeho produkty měly být zváženy jako primární využití SMR v EU. Zároveň ale zdůraznil, že pro rozvoj segmentu SMR pro jakékoliv využití bude zásadní financování, které je potřeba navýšit – mimo jiné skrz alternativní způsoby financování jako například tzv. Public Private Partnerships.

ENERGETICKÁ
POLITIKA EUENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚEVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTIPRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY V EU

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE V BRUSELU

FAQ

NÁVRH NA CERTIFIKACI
POHLCOVÁNÍ UHLÍKU

NÁVRH NA CERTIFIKACI POHLCOVÁNÍ UHLÍKU

Evropská komise dne 30. listopadu 2022 přijala návrh prvního celounijního dobrovolného rámce umožňujícího certifikovat kvalitní pohlcování uhlíku. Slibuje si od této iniciativy především zvýšení podpory inovativních technologií tohoto procesu a stejně tak další posun směrem ke splnění cílů v oblasti klimatu, životního prostředí a nulového znečištění.

Jaké jsou hlavní cíle návrhu?

Komise chce podpořit co nejrychlejší zavedení technologie vysoce kvalitního pohlcování uhlíku do praxe. Součástí záměru je také umožnit využití co nejširší škály možností financování a posílit důvěru všech zúčastněných stran vč. průmyslu, že je tato iniciativa míněna vážně. Komise tím má na mysli především reakci na (jak sama ve své zprávě uvádí) kritiku, které se podobným iniciativám někdy dostává – že se jedná o tzv. „lakování nazeleno“. Návrh tedy stanoví požadavky na ověřování a osvědčování pohlcování uhlíku třetí stranou, dále řízení

systémů certifikace a také fungování příslušných registrů. Pohlcování uhlíku tedy musí mít jasný, doložitelný přínos pro klima i pro udržení nebo zpřísnění dalších cílů v oblasti ochrany životního prostředí.

Co budou muset splňovat činnosti spočívající v pohlcování uhlíku?

Evropská komise pro potřeby jednoduché identifikace vytvořila zkratku QU.A.L.I.T.Y, která v sobě shrnuje čtyři kritéria kvality, jež budou muset v budoucnu splňovat technologie a praxe v pohlcování uhlíku. QU zastupuje v této zkratce kvantifikaci (QUantification). Činnosti spojené s pohlcováním uhlíku musí být přesně měřeny a musí být prokazatelně přínosné. To mimo jiné znamená, že efekt pohlcení uhlíku, dosažený konkrétní činností, by měl převážit emise skleníkových plynů, které vznikly v důsledku provádění této aktivity během celého jejího životního cyklu. Písmeno A v sobě ukrývá slovo pojem adicionality (Additionality). Tím mají předkladatelé na mysli, že systémy pohlcování musí jít nad rámec standardních postupů a toho, co přímo vyžadují právní předpisy. Komise by ráda upřednostnila stanovení standardizované výchozí úrovně, přesně odrážející standardní postupy a regulační a tržní podmínky, v nichž daná

činnost probíhá. Dlouhodobé ukládání (Long-term storage) je vyjádřeno zkratkou L. Znamená to, že činnosti v oblasti pohlcování uhlíku musí zajišťovat, že pohlcený uhlík bude uložen co nejdéle a zároveň bude existovat jen minimální riziko jeho uvolnění. Posledním kritériem je udržitelnost (Sustainability). Dopad činností na jiné environmentální cíle (biologickou rozmanitost, přizpůsobování se změnám klimatu nebo oběhové hospodářství) musí být neutrální, případně musí vytvářet vedlejší přínosy. Pro dosažení výše uvedených kritérií by měly všechny činnosti pohlcování uhlíku splňovat minimální požadavky na udržitelnost, které budou definovány v připravovaných metodikách. Ty by rovněž měly motivovat k vytváření vedlejších přínosů, přesahujících minimální požadavky na udržitelnost.

K čemu bude možné certifikáty využít?

Evropská komise uvádí, že (dobrovolné) certifikáty bude možné použít k udílení odměn za dobré výsledky ze soukromých nebo veřejných zdrojů. V praxi to znamená, že například potravinářské společnosti mohou bonifikovat zemědělce za zavádění účinnějších způsobů pohlcování uhlíku. To přinese zemědělcům dodatečné příjmy a firmám

**ENERGETICKÁ
POLITIKA EU**

**ENERGETIKA
V EVROPĚ A VE SVĚTĚ**

**EVROPSKÉ ZPRÁVY
A ZAJÍMAVOSTI**

**PRÁVNÍ PŘEDPISY
A DOKUMENTY V EU**

O ČEM SE MLUVÍ

UDÁLO SE V BRUSELU

FAQ

**NÁVRH NA CERTIFIKACI
POHLCOVÁNÍ UHLÍKU**

věrohodné zdokumentování jejich uhlíkové stopy. Veřejné orgány, ale i soukromí investoři se zájmem o financování inovativních projektů pohlcování uhlíku budou moci využít pravidel certifikace k lepšímu porovnání nabídek a odměnit projekty na základě certifikovaného množství pohlceného uhlíku. Regionální orgány budou moci prodejem certifikátů financovat zřízení nebo rozšíření přírodních parků. Příkladem pozitivního dopadu certifikace přináší Komise ve svém představení iniciativy ještě celou řadu, ať se jedná o stavební společnosti, investující do udržitelnějších materiálů pohlcujících uhlík, nebo o subjekty mezinárodní letecké dopravy.

Jak budou vypracovány metodiky a jak bude probíhat samotný proces certifikace?

Komise hodlá postupně vypracovat certifikační metodiky uzpůsobené různým činnostem pohlcování uhlíku. Konkrétní procesy budou voleny podle potenciálu zmírňování, schopnosti generovat vedlejší přínosy pro životní prostředí, technické připravenosti nebo robustnosti stávajících metod monitorování a podávání zpráv. Tomu všemu bude předcházet důkladný přípravný proces, vycházející ze zkušeností se stávajícími protokoly, spojený s intenzivní komunikací s novou expertní skupinou a zúčastněnými stranami. Certifikační proces by měl v praxi proběhnout jednoduše na základě podání žádosti příslušným hospodářským

subjektem. Nezávislý certifikační orgán bude provádět pravidelné audity činností pohlcování uhlíku a ověřovat její soulad se zmíněnými kritérii kvality a v případě pozitivního výsledku vydá certifikát, který bude zapsán do veřejného registru.

